

MAALIMIESOPPILAAN TEORIAPAKETTI

Koiran viettiteoria ja käsitteet koulutuksessa

Riku Ahonen

3/2017

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto
Riku Ahonen	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Maalimiesoppilaan teoriapaketti. Koiran viettiteoria ja käsitteet koulutuksessa	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jyrki Lounaskorpi	Toiminnallinen opinnäytetyö
Tiivistelmä	
<p>Opinnäytetyön aiheena on maalimiesoppilaan teoria, johon sisältyy koiran viettiteoria ja koulutuksessa käytetyt käsitteet. Työ on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka lopputuloksena on produkti, maalimiehen teoriapaketti. Teoriapaketin tavoitteena on tuoda maalimiesoppilalle yksiin kansiin koulutuksen alussa tarvittava teoria.</p> <p>Opinnäytetyön alussa kerrotaan työn tavoitteista ja toteutuksesta, sekä käsitellään maalimieskoulutusta, sekä poliisikoiratoimintaa Suomessa. Seuraavaksi opinnäytetyössä käsitellään produktin pohjana käytettävää teoriaa. Koiran viettiteoriaa tarkastellaan useammasta eri näkökulmasta ja käydään läpi koulutuksessa käytettyjä käsitteitä. Opinnäytetyön lopussa käydään suppeasti läpi eri koiratyyppejä suojelun/voimankäytön koulutuksessa.</p>	
Sivumäärä 31 + 21 Liitesivua	Tarkastuskuukausi ja -vuosi 1/2020
Avainsanat Maalimies, harjoitusavustaja, maalimiesoppilas, poliisikoira, maalimieskoulutus, poliisikoiralaitos	

Sisällys

1	JOHDANTO	2
2	TYÖN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	3
2.1	Työn tavoitteet ja tutkimusongelma	3
2.2	Työn toteuttaminen.....	4
3	MAALIMIESKOULUTUS	5
3.1	Poliisikoiratoiminta Suomessa	5
3.2	Maalimieskoulutus Poliisissa	6
3.3	Maalimieskoulutus Saksanpaimenkoiraliitossa.....	7
3.4	Aikaisemmat teokset maalimieskoulutukseen liittyen	7
4	KOIRAN VIETTITEORIA.....	8
4.1	Saalisvietti	10
4.2	Aggressiovietti.....	12
4.3	Puolustusvietti eli reaktiivinen aggressio	14
4.4	Väistämiskäyttäytyminen	15
4.5	Taistelutahto	16
4.6	Viettilaatikko	17
5	KÄSITTEET SUOJELUKOULUTUKSESSA.....	18
5.1	Kanavointi	18
5.2	Patoaminen	19
5.3	Turhauma.....	19
5.4	Konflikti	19
5.5	Tyhjäkäynti.....	21
5.6	Kylläntyminen	21
5.7	Ärsykekyynnys	21
5.8	Intentio.....	21
6	KOIRATYYPIT	22
6.1	Saalispainotteinen koira	23
6.2	Aggressiopainotteinen koira.....	23
6.3	Kaksiviettinen koira	23
7	PRODUKTI	25
7.1	Tiedon hankinta	25
7.2	Produktin sisältö	25
8	POHDINTA	27
9	LÄHTEET	29
10	LIITTEET	31

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on maalimiesoppilaan teoria, johon sisältyy viettiteoria, koiran elekieli ja koulutuksessa käytetyt käsitteet. Työ on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka lopputuloksena on produkti, maalimiesoppilaan teoriapaketti. Maalimiesoppilaan teoriassa käsitellään koiran viettiteoriaa, niin kuin sitä nykyisin käytetään, sekä tarkastellaan viettiteoriaa myös kriittisesti, sillä se on ristiriidassa tutkitun tiedon kanssa. Viettiteoria jakaa vahvasti mielipiteitä niin puolesta kuin vastaanakin. Erityisesti tieteellisestä näkökulmasta viettiteoriaa pidetään huonona, sillä se yksinkertaistaa ja vääristää koiran käyttäytymistä (Cecil 2015, 6). Viettiteoria on kuitenkin laajasti käytössä. Esimerkiksi saksanpaimenkoiraliitossa, joka on suomen suurin yhden rodun järjestö, opetetaan maalimiesoppilaille viettiteoriaa. Saksanpaimenkoiraliitolla on yli 40 alayhdistystä Suomessa ja näissä alaosastoissa on yhteensä 51 aktiivista maalimiestä. (Saksanpaimenkoiraliitto, luettu 12.12.2019.) Vaikka viettiteoria onkin ristiriidassa tutkitun tiedon kanssa, viettiteoriaa pidetään silti toimivana teoriana suojelukoulutuksessa ja sillä on saatu tuloksia aikaan. Työssä käsitellään myös koiran elekieltä suppeasti, sekä koulutuksessa käytettäviä käsitteitä.

Aihe on valikoitunut oman kokemuksen perusteella aloittaessani maalimiesoppilaana saksanpaimenkoiraliitossa. Koiran koulutukseen on paljon eri teoksia ja koulutusteorioita. Maalimiehelle kohdennettuja teoksia on vähän ja aiheeseen vasta tutustuvalla tiedon löytäminen voi olla vaikeaa. Tämän tiedon, sekä luotettavien lähteiden löytäminen on ollut hieman haastavaa työn tekemisessä. Opinnäytetyön tavoitteena on saada tiivis, mutta kattava teoriapaketti, joka on helposti ymmärrettävissä aiheeseen vasta tutustuvalla. Työssä käydään läpi viettiteoriaa, elekieltä sekä koulutuksessa käytettäviä käsitteitä. Nykyisin maalimieskoulutuksen pohjana saksanpaimenkoiraliitossa käytetään Helmut Raiserin kirjoittamaa teosta ”Suojelukoiria: Palveluskoiran kouluttaminen suojelutehtävään, 1984”. Opinnäytetyössä on rajattu kokonaan pois koiran kouluttaminen ja koiran oppimisteoriat.

2 TYÖN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

2.1 Työn tavoitteet ja tutkimusongelma

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa teoriapaketti aloittavalle maalimiesoppilaalle. Tehtävänä on selvittää teorian perusteella maalimiesoppilaalle tärkeimmät asiat ja käsitteet, joita maalimiesoppilas tarvitsee koulutuksessaan. Käsitteet avataan tuotoksessa. Tarkoituksena opinnäytetyössä on käsitellä viettiteoriaa myös kriittisestä näkökulmasta, sillä viettiteoria on ristiriidassa tutkitun tiedon kanssa ja tutkijoiden mielestä viettiteoria yksinkertaistaa ja vääristää koiran käyttäytymistä (Cecil 2015, 6).

Tuotoksessa käsitellään maalimiesoppilaalle olennaista teoriaperustaa, koiran viettiteoriaa, elekieltä sekä käsitteitä koulutukseen liittyen. Aihe rajaa pois itse koulutuksen, sekä oppimisteoriat. Elekieltä käsitellään myös suppeasti, sillä koiran elekieli on todella laaja-alue ja siitä on useita eri teoksia. Viettiteoriassa ja muissa maalimiesoppilaille tarkoitetuissa teoksissa ei käsitellä koiran elekieltä, mikä on kuitenkin todella tärkeä osa-alue maalimiehelle.

Tehtävänä on tuottaa lyhyt ja ytimekäs teoriapaketti, josta kaikki olennaisin tulee selville yksinkertaisesti. Tietopaketti on suunnattu aloittaville maalimiesoppilaille. Tavoitteena on saada tärkeimmät asiat yhteen paikkaan, jotta uudet maalimiesoppilaat pääsevät nopeasti mukaan ja löytävät tarvittavan tiedon helposti.

Tavoitteena on selvittää:

1. Mitkä ovat olennaisimmat asiat aloittavalle maalimiesoppilaalle?
2. Mitä viettiteoria pitää sisällään?
3. Mitä käsitteitä maalimieskoulutuksessa käytetään?
4. Millainen on hyvä opas?

2.2 Työn toteuttaminen

Aloittaessani itse Saksanpaimenkoiraliiton maalimieskurssin, huomasin, että minulla oli erilaisia kirjoja ja lehtiä kotona, josta minun tarvitsi itse poimia oleellisin tieto. Tarkoitukseni on tuottaa opinnäytetyössäni teoriapaketti, josta aloitteleva maalimiesoppilas löytää kaikki oleellisimmat asiat yhdestä paikasta. En kiellä, etteikö kirjoja tarvitsisi tämän oppaan rinnalla, mutta ehkä koulutuksen myöhäisemmässä vaiheessa.

Aikomuksenani on keskustella ja selvittää maalimiehiltä, mikä tieto on heidän näkemyksensä mukaan olennaisinta koulutuksensa aloittavalle maalimiesoppilaalle. Aion käyttää opinnäytetyössäni myös aiheesta kirjoitettuja teoksia sekä tutkittua tietoa. Tavoitteeni on tuottaa teoriapaketti, joka on yksinkertainen ja siitä löytyy kaikki oleellinen tieto maalimiesoppilaalle.

Teoriapaketti on 17 sivuinen. Siinä on muutama kuva havainnollistamassa tekstiä, lisäämässä teoriapaketin mielenkiintoisuutta ja poistamassa raskaslukuisuutta. Teoriapaketin kuvia varten palkkasin kuvaajan. Kuvissa käytin omaa saksanpaimenkoiraani ja maalimiehenä minun maalimieskouluttajaani. Tuotan teoriapaketin sähköiseksi kappaleeksi raportin kanssa, teoriapaketti on mahdollista tuottaa fyysiseksi kappaleeksi.

Haasteeksi saattaa tulla luotettavien lähteiden löytäminen. Aiheesta löytyy paljonkin tietoa internetistä, mutta usein niiden lähteistä tai luotettavuudesta ei ole tietoa. Tämän opinnäytetyön aiheen tieto ei ole uudistuvaa, joten useimmat lähteet saattavat olla kymmeniä vuosia vanhoja. Eettisenä kysymyksenä on tiedon käyttäminen opinnäytetyön raportissa. Viettiteoria on laajasti käytössä ja sillä on saatu tuloksia, mutta se ei ole tieteellisestä näkökulmasta luotettava. Aion olla raporttia kirjoittaessani lähdekriittinen.

3 MAALIMIESKOULUTUS

3.1 Poliisikoiratoiminta Suomessa

Poliisikoiratoiminta alkoi Suomessa vuonna 1906 ratsumestari Henrik Caloniuksen hankkiessa muutaman koiran Helsingin poliisilaitokselle. Nämä koirat eivät olleet sopivia poliisikoiriksi, eikä ohjaajillakaan ollut erityisiä taitoja. Calonius tutustui poliisikoiratoimintaan lisää ja kävi hakemassa Saksasta neljä koiraa vuonna 1909. Näistä ensimmäinen valmiiksi koulutettu poliisikoira oli saksanpaimenkoira Hektor von der Volmeburg. Kansallissodan jälkeen poliisikoiratoiminta alkoi Suomessa uudelleen vuonna 1918 ja koulutus tapahtui Helsingissä, mutta siirtyi vuonna 1921 Hämeenlinnaan. (Tervämäki 2002, 7-9.)

Hämeenlinnan Rinkelimäellä sijaitseva poliisikoiralaitos kouluttaa kaikki Suomen poliisikoiranohjaajat, sekä hankkii koirat poliisin käyttöön (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 2.10.2019a). Ennen koiranohjaajakoulutukseen hakeutumista tulee olla suoritettuna poliisin peruskoulutus ja tämän jälkeen tulee työskennellä poliisina vähintään kahden vuoden ajan. Poliisilaitos valitsee koiranohjaajakoulutukseen lähetettävät poliisit ja poliisikoiralaitos arvioi hakijan soveltuvuuden koiranohjaajan työhön. Koulutus kestää kaksi ja puoli vuotta. Koulutus suoritetaan osittain poliisilaitoksella ja osittain lähiopintoina Hämeenlinnan poliisikoiralaitoksella. Vuosittain poliisikoiranohjaajia koulutetaan noin 15 kappaletta. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 16.12.2019c.)

Vuonna 2016 Suomen poliisilla oli 256 poliisikoiraa ja 232 poliisikoiranohjaajaa. Poliisikoirista 56% olivat belgianpaimenkoira malinoiseja ja 24% saksanpaimenkoiria, 20% olivat muita rotuja. Tehtäviä poliisikoirilla oli yhteensä 11000 vuonna 2016. (Almgren 2017, 16.)

Suomen poliisikoirat ovat niin sanottuja monikäyttökoiria. Poliisikoirat saavat koulutuksen hallittavuuteen, voimankäyttöön, jäljestämiseen, henkilöetsintään sekä esine- ja rikospaikkaetsintään. Poliisikoirille opetetaan myös jokin erikoiskoulutusalue. Näitä ovat huumausaineiden, räjähdysaineiden, palavien nesteiden tai ruumiiden etsintä. Poliisin erikoiskoirat on koulutettu hallittavuuden lisäksi yhteen erikoistehtävään. Erikoiskoirat toimivat vain omalla erikoistumisalueellaan. Erikoistumisalueita on räjähdysaineet, raha, sekä palonsyöntutkinta. (Poliisiammattikorkeakoulu, luettu 2.10.2019b.)

3.2 Maalimieskoulutus Poliisissa

Poliisikoiralaitos kouluttaa maalimiehet eli harjoitusavustajat. Työelämässä aktiivisia koiranohjaajia, joilla on myös harjoitusavustajan koulutus, on arviolta 30. Harjoitusavustajat ovat koiraryhmän koulutusyhdyshenkilöitä, toimivat asiantuntijoina poliisikoirien voimankäyttökoulutukseen liittyvissä asioissa ja ovat osallisina koiraryhmän koulutuspäivien, sekä harjoitusten suunnittelemisessa. Harjoitusavustajat avustavat kaikissa koiran kouluttamiseen liittyvissä tehtävissä. Harjoitusavustajan työ on niin sanottu lisätyö, josta ei saa erillistä korvausta.

Harjoitusavustajaksi hakeutuminen lähtee omasta halusta ja aktiivisuudesta. Koulutukseen ei ole erillistä pääsykoetta tai vaatimuksia. Koiraryhmänjohtaja esittää harjoitusavustajaksi hakeutuvaa henkilöä koirapäällystövastaavalle.

Harjoitusavustajan koulutus kestää yhteensä noin vuoden ja kurssi järjestetään joka toinen vuosi poliisikoiralaitoksella. Yhden kurssin opiskelijamäärä on 6-8 henkilöä. Koulutuksesta puolet on lähiopintoja poliisikoiralaitoksella, sekä kaksi saksanpaimenkoiraliiton leiriä. Toinen puolikas opinnoista on etäopiskelua. Lähiopintojaksoja on 6 kappaletta, yhteensä 26 päivää. Koulutuksen teoriapohjana käytetään samaa materiaalia, kuin saksanpaimenkoiraliiton maalimieskoulutuksessa. Halutessaan harjoitusavustaja voi suorittaa saksanpaimenkoiraliiton maalimieskoulutuksen kokonaisuudessaan. (Kähkönen 2019.)

3.3 Maalimieskoulutus Saksanpaimenkoiraliitossa

Saksanpaimenkoiraliitossa maalimiesoppilaan tulee löytää itselleen jonkin alaostaston koulutusmaalimies, jonka johdolla maalimiesoppilas harjoittelee säännöllisesti. SPL ry:n maalimieskoulutukseen maalimiesoppilas voi hakeutua noin vuoden harjoittelun jälkeen. Koulutukseen hakemisen suorittaa maalimiesoppilaan alaostasto, tai jos kyseessä on jokin virkaloitus, niin hakemisen suorittaa maalimiesoppilaan virkaloitus. Valmistuakseen maalimieheksi, Saksanpaimenkoiraliiton maalimieskoulutuksessa tulee läpäistä kolme vuosikurssia ja loppukoe. Koulutus koostuu harjoittelusta oppilaan omassa alaostastossa koulutusmaalimiehen johdolla, Saksanpaimenkoiraliiton järjestämästä kevätleiristä, koulutusleiristä, sekä näyttökokeesta. (Ahtola ym. 2018, 4-10.)

3.4 Aikaisemmat teokset maalimieskoulutukseen liittyen

”Olen turhaan etsinyt kirjallisuutta, joka käsittelisi palveluskoiran kouluttamista suojelukoiraksi. Sekä jäljestämistä- että tottelevaisuuskoulutuksesta on jo saatavilla varsin hyvät oppaat, kun taas suojelukoulutuksen alueelta on tuskin saatavilla muuta kuin määritelmiä siitä, minkälaisen hyvän, suojeluun koulutettavan koiran tulisi olla.” (Raiser, 1996, 3.)

Suoraan maalimiehen koulutukseen tarkoitettua materiaalia ei ole erityisen paljoa ja usein tämän materiaalin löytämiseen pitää tietää miten ja mistä sitä etsiä. Usein tämä oppimateriaali tulee maalimiesoppilaan ohjaajalta ja tietysti käytännössä harjoituksissa.

Koirien voimankäytön/suojelun kouluttamiseen liittyvää materiaalia on saatavilla vähän. Suosituin ja tunnetuin teos aiheeseen liittyen on oman kokemukseni perusteella Helmut Raiserin Suojelukoira – palveluskoiran kouluttaminen suojelutehtävään vuodelta 1984. Palveluskoiraliitoilla on omia koulutusmateriaaleja maalimiesten koulutukseen liittyen ja internetistä voi löytää joitakin sivuja aiheeseen liittyen, mutta kaikki tekstit tuntuvat olevan enemmän tai vähemmän samasta rungosta kopioituja. Itse en ole Raiserin teoksen lisäksi löytänyt toista kirjaa Suomen kielellä, jossa aihetta käsiteltäisiin yhtä laajasti. Kun tietää mitä etsii, niin aiheesta kyllä löytää tietoa, mutta suurin osa siitä on jopa kymmenien vuosien takaa. Teokset aiheeseen liittyviin materiaaleihin on usein kokemuseräistä ja käytännössä opittua tietoa. Englanniksi teoksia löytyy enemmän, mutta näistä suurin osa keskittyy enemmän kouluttamiseen, eikä teoriaan, jota kouluttamisessa pohjana tarvitaan.

4 KOIRAN VIETTITEORIA

Vietit eivät ole opittuja asioita, vaan koiran synnynnäisiä toimintamalleja ja koira toimii uusissa tilanteissa niiden ohjaamana. Viettiteorialla ei ole kokonaisuudessaan tieteellistä näyttöä, mutta viettiteorian on todettu toimivan käytännössä. Viettiteorian avulla koira motivoidaan työskentelemään optimaalisesti ja intensiivisesti. (Korri Nd, 1.) Koiraan ei voi kouluttaa lisää viettiä, vaan vietin kautta tapahtuvaa käyttäytymistä voidaan vahvistaa tai tukahduttaa (SPL Maalimiesteoria 2019, 9). Vietikäyttäytyminen tapahtuu siis koiran perimän suomilla ohjeilla ja vietit perustuvat koiran vaistotoimintoihin (Mujunen 2009, 20). Koiran käyttäytymistä kutsutaan vaistokäyttäytymiseksi, niissä tilanteissa, joissa koiralla ei ole aiemmin opittua käyttäytymismallia (Raiser 1984, 25). Suurelta osin koiran käytös määräytyy perimästä. Kuitenkin koiran käyttäytymiseen ajatellaan olevan kolme pääluokkaa: synnynnäinen, opittu ja koulutettu käyttäytyminen. (Gerritsen ym. 2013, 61.)

Viettiteorian mukaan vietikäyttäytymisessä tulee täytyä neljä edellytystä, viettivire – sisäinen ärsyke, viettiärsyke – ulkoinen ärsyke, vietikäyttäytyminen ja viettipäämäärä (Niemi 2010, 10). Viettivire – sisäinen ärsyke on koiran sisäinen valmiustila. Esimerkiksi saalisvietissä sisäisenä ärsykkeenä toimii nälän tunne ja aiheuttaa koiralla saalisvietin kohoamista. Viettiärsykkeenä – ulkoisena ärsykkeenä toimii jokin ulkopuolinen tekijä, saalisvietissä esimerkiksi pakeneva maalimies on viettiärsyke. Silloin kun viettivire ja viettiärsyke on samaan aikaan voimassa, tapahtuu vietikäyttäytyminen. Silloin kun koiran viettivire on kohonnut ja koira näkee pakenevan maalimiehen, nämä kaksi asiaa yhdessä laukaisevat koirassa vietikäyttäytymisen. Tässä tapauksessa vietikäyttäytyminen on maalimiehen takaa-ajo ja kiinnisaaminen. Kun koiran vietikäyttäytyminen johtaa onnistumiseen, on viettipäämäärä saavutettu. (Kokkonen Nd, 1.)

Koiran koulutuksessa yleisimmin käytettyjä viettejä ovat saalisvietti, laumavietti, ravinnonhankintavietti, sekä puolustusvietti (Korri Nd, 2). Siitä kuinka monta viettiä koiralla on, ei ole yksimielisyyttä (Korri S&J 2010, 10). Teoriassa minkä tahansa vietin hyödyntäminen on mahdollista, kunhan kouluttaja ymmärtää vietin ominaispiirteet ja niihin pohjautuvan toimintatavan (Korri S&J 2010, 23). Korri kertoo tekstissään, että joidenkin tutkimusten mukaan tehokkain oppiminen koiralle tapahtuu matalassa vietissä. Ongelmaksi voi kuitenkin muodostua se, että koira oppii matalan viretilan, eli koiran mielikuva tilanteessa on rauhallinen, tilanteessa tapahtuu siis tunneoppimista. Useat kouluttajat

opettavat koiransa ensin matalassa viettivireessä ja siirtyvät korkeampaan viettivireeseen koiran opittua koulutettavan asian. Pienenä vaarana tässä on se, että koira ei välttämättä siirry korkeampaan viettivireeseen, sillä se on oppinut matalan viettivireen koulutettavaan asiaan. Koira oppii myös korkeassa vietissä, mutta silloin oppiminen on hitaampaa. Koirasta voi tulla ajan kanssa yhtä hyvä tai jopa parempi, vaikka se on koulutettu korkeassa vietissä. Myös ravinnonhankintaviettiä käytettäessä, ruoalla opetettu koira voi toimia korkeassa vietissä, jos koira on erittäin ahne. (Korri Nd, 3.) Sivulla 18, taulukossa 1 kerrotaan eri viettien viettikäyttäytyminen, sekä edut ja haitat.

Viettiteorialla ei voida kuitenkaan selittää kaikkea koiran käyttäytymistä. Jos kaikki käyttäytyminen yritettäisiin selittää vieteillä, tulisi viettejä olla jopa tuhansia. (Pärssinen 2009, 45.) Vietti, vaisto ja synnynäinen ovat termejä, joiden avulla eläinten käyttäytymistutkijat ja psykologit yrittivät selittää käyttäytymistä 1900-luvulla ja 2000 -luvun alkupuolella. Näitä termejä ei kuitenkaan enää käytetä useimpien tutkijoiden toimesta, sillä nämä termit yksinkertaistavat käyttäytymisen syitä. Syyt tietylle käyttäytymiselle ovat monimutkaisempia, kuin aiemmin on luultu. Esimerkkinä: ”Miksi koira on niin kiinnostunut pallojen jahtaamisesta tänään?” ”Koska sillä on korkea saalisvietti juuri nyt.” ”Miten tiedän, että koirallani on korkea saalisvietti?” ”Hän haluaa jahdata palloja.” (Cecil 2015, 6.)

Useimmissa tapauksissa viettitermin pätevyys on kumottu tai joidenkin mielestä se on liian yksinkertainen, epämääräinen ja onkin korvattu joidenkin toimesta osuvimmilla ja kuvaavammilla termeillä. Tutkijoiden välillä ei ole ollut yhteisymmärrystä siitä, onko vietti jotain sellaista mitä voidaan muuttaa tai muodostaa. Yksi johdonmukaisuus on ollut se, että sen tulee olla läsnä kaikissa esimerkeissä kyseisestä lajista ollakseen vietti. Jos näin ei ole, se on jotakin muuta kuin vietti. Tästä syystä kuvaus koirasta ”Tuolla koiralla ei ole yhtään saalisviettä” ei pidä paikkaansa. Koira ei välttämättä halua leikkiä pallolla, tai jollain tietyllä pallolla. Koira voi myös olla väsynyt tai tylsistynyt. Mutta se ei ole vietin puutetta. Tilanteessa tulisi vaihtaa lelua, ihmistä, paikkaa, jossa leikitään ja koira voi olla aivan erilainen. (Cecil 2015, 17.)

Tieteen osalta vieteistä ja vaistoista ei ole puhuttu enää vuosikymmeniin. Viettien ja vaistojen sijaan tulisikin keskittyä pääasiassa koiran lajille ominaisiin käyttäytymistarpeisiin, käytökseen johtaviin syihin ja seurauksiin. Nykyään koiran korkea vietti tulkitaan vahvaksi turhautumiseksi, eikä vahvaksi haluksi tehdä jotain. Ammattilaiset, jotka tutkivat eläinten käyttäytymistä puhuvat motivaation ja käytöksen suhteesta, eikä

vietistä. Kun keskitytään pelkästään viettiin, koiran pyrkimykset ja tarpeet voivat joutua konfliktiin ulkoisten paineiden kanssa eli motiivikonflikti kasvaa ja tämä aiheuttaa voimakasta turhautumista. Riski turhautumiseen ja motiivikonfliktiin kasvaa, mitä suurempi koiran motivaatio on. (Hormila & Romppainen 2019, 103.)

Kuitenkin käytännössä viettitermeillä voidaan kuvata koiran käyttäytymistä ja käyttää viettitermejä koirankoulutussanastona. Viettitermistön avulla koiran luonteen tai käytöksen selittäminen voi helpottua, sekä voidaan kehittää tehokkaita vahvisteita eri koirille ja ymmärtää miten koira toimii eri tilanteissa. Viettiteoriaa ei voida kuitenkaan käyttää yksinään selittämään koiran käyttäytymistä, sillä viettiteoria on teorian tasolla heikko ja se perustuu paljon ihmisten tulkintoihin ja uskomuksiin. (Pärssinen 2009, 45.)

Koulutustapoja ja teorioita on paljon, kuin myös niiden sekoituksia. Koulutustapoja ja teorioita on kehitetty myös yksinään tietyille roduille ja tiettyihin koulutuksiin. Esimerkiksi saksanpaimenkoiria, dobermanneja ja rottweilereita varten on suojelukoulutus ja viettiteoria. Joissakin lajeissa ei nähdä syytä vaihtaa koulutustapaa tai opiskella muita teorioita, sillä niillä menetelmillä on totuttu kouluttamaan ja on saatu aikaan tuloksia. Jos koulutus on toimivaa ja sekä ohjaaja, että koira siitä nauttii, ei välttämättä olekaan syytä vaihtaa koulutustapaa tai opetella uutta teoriaa. Viettiteoriassa suurin hyöty on palkitsemistavoissa ja niiden hyödyntämisessä koulutuksessa. Kuitenkaan mikään yksittäinen teoria ei riitä. Koirasta tulee tietää eläimenä, sen käyttäytymisestä, luonteesta, ympäristön vaikutuksista ja elekielestä. (Pärssinen 2009, 47-48.) Koirat käyttävät koko ruumistaan ilmaistakseen itseään. Koira tulee seurata tarkkaan ja huomioida miten koira liikkuu ja miltä koira näyttää reagoidessaan eri ärsykeisiin. Mitä enemmän tunnistaa koiran elekieltä, sen paremmin ymmärtää koiran ajatuksia ja tunteita. (Hoffman 1999, 47-48.)

4.1 Saalisvietti

Koiran saalisvietti toimii käyttäytymisketjuna, joka on selväpiirteinen ja kaavamainen. Käyttäytymisketjun aktivoi avainärsyke. Saalisvietissä avainärsykkeenä toimii liikkuva kohde, jonka koira rekisteröi näköaistillaan. (Mujunen 2009, 5.) Maalimiehen aktivoimana tämä voi olla esimerkiksi maalimiehen- tai purutyynyn liike.

Jotta koiran saalisvietti voi aktivoitua, tulee koiralla olla synnynnäistä saalisviettiä (Mujunen 2009, 5). Saalisvietin ärsykekäyttäytyminen käynnistää koirassa seuraavat vaistonvaraiset toiminnot: Koira seuraa saalista, tavoittelee saalista, käy kiinni saaliiseen, ravistelee saalista

ja kantaa sitä. Kun koira on voittanut saaliin itselleen, koira saavuttaa tavoitteensa eli viettipäämäärän. (Raiser 1984, 9.) Monet koirat tuntevat varmuutta ja turvaa heti ensimmäisistä harjoituksista alkaen, koska saalisvietti kuuluu koiran vaistotoimintoihin. Pennuille ja nuorille koirille korostetut saalisärsykkeet ovat tärkeitä ensimmäisissä harjoituksissa. (Myyry & Karlamaa, luettu 26.5.2019.)

Koulutuksellisesti saalisvietti on turvallinen, koira oppii saalisvietin alaisena ja koiran varmuus kehittyy saalisalueelta. Saalisalueella tulee kuitenkin huomioida ärsykespesifinen- ja toimintaspesifinen kylläntyminen. Toimintaspesifinen kylläntyminen on sitä, että koira kylläntyy johonkin tiettyyn toimintaan. Ärsykespesifinen kylläntyminen tarkoittaa sitä, että koira kylläntyy johonkin ärsykkeeseen. ärsykekynnys kohoaa, kun koira tottuu saalisärsykkeisiin. (SPL Maalimiesteria 2019, 11.) Saalisvietti on kylläntyvä vietti. Kylläinen koira ei reagoi saalisärsykkeeseen niin voimakkaasti kuin nälkäinen koira. Koiran saalisvietti kylläntyy ja sammuu silloin, kun se on ollut aktiivisena riittävän ajan tai päässyt tietylle maksimikorkeudelle. Aktiivisen saalistamisen keston ja korkeuden taso on perimän säättämiä. Saalisvietin kanssa tulee tiedostaa harjoitettavan koiran vietin kylläntyvyys. Koiralle täytyy jättää harjoituksesta jaksamista pohjalle seuraavaa harjoituskertaa varten. Tämä varannoksi jätetty saalisvietti ylläpitää koiran motivaatiota ja lisää koiran työskentelyhalukkuutta pitkällä ajanjaksolla. (Mujunen 2009, 8.)

”Ärsykespesifinen kylläntyminen. Kun petoeläimelle tarjotaan peräkkäin saaliseläintä toisensa jälkeen, niin se tappaa saaliin ensimmäisillä kerroilla, kunnes saaliseläin ei enää muutaman toiston jälkeen edusta riittävää käyttäytymistä laukaisevaa ärsykettä.” (Raiser 1984, s.25)

Kuva 1. Koiran saaliskäyttäytyminen. (Kuva: Jaakko Koivunen)

Koiran ollessa saaliskäyttäytymisessä, koira on eleiltään innostunut, kiihkeä ja ääneltään korkea (Mujunen 2009, 122). Koiran on lihaksistoltaan jännittynyt, jotta se pystyy nopeasti muuttamaan suuntaa. Koiran liike on innostunutta ja katse on kohdistunut saaliiseen.

(Mujunen 2009, 56-57.) Saaliskäyttäytymisessä käyttäytymistä voidaan kuvata myös leikkisäksi tai koira voi väijyä. Leikkisä koira laskee eturuumiinsa maahan, takapää on ilmassa ja koiran häntä heiluu kovaa. Koiran huulet ja suu ovat rentoina ja koira voi läähättää. Korvat ovat pystyssä ja suunnattuna eteenpäin. (Hoffman 1999, 51.) Leikkisä koira saattaa myös haukkua kimeästi tai murista (Moore 2012, 183). Väijyvä koira laskee päätä ja eturuumista takaosan ollessa hieman ylempänä. Koiran katse pysyy tiukasti kohteessa. Koiran jalat ovat asennossa, josta se pystyy lähtemään nopeasti liikkeelle. (Hoffman 1999, 53.) Esimerkkikuva koiran saaliskäyttäytymisestä kuvassa 1.

4.2 Aggressiovietti

Aggressiovietti on laaja käsite, se sisältää reaktiivisen eli puolustuskäyttäytymisen, sekä aktiivin eli sosiaaliaggressiivisuuden. Aggressioteorioita on useampia ja käsitys siitä, onko muusta riippumatonta aggressioviettä, menee osittain ristiin. Raiser kertoo aggressiivisen käyttäytymisen ilmenevän kolmella eri tapaa. Ensimmäinen on oppimisteoreettinen malli, jonka mukaan aggressiivinen käyttäytyminen opitaan onnistumiselämysten tai esikuvan kautta. Toinen tapa on turhauma aggressio, millä tarkoitetaan aggressiota, joka purkautuu muiden viettialueiden puutteiden takia. Kolmas tapa on käyttäytymistutkijoiden mukaan synnynnäinen aggressiovietti Lorenz-Freudschien viettimallin mukaan. (Raiser 1984, 14-15.) Koiralle ei voida kouluttaa aggressiota, jos sitä ei koiran perimässä ole. Kun taas perimässä olevaa aggressiota voidaan kouluttamisen avulla vahvistaa tai heikentää.

Koiran aggression työstämiseen vaikuttavia asioita maalimiehen osalta on koiralle tuttu maalimies, sekä koiran aggressioon välinpitämättömästi suhtautuva maalimies. Koiralle tuttu maalimies vaikuttaa ehkäisevästi koiran aggressioon, sekä maalimies, joka suhtautuu välinpitämättömästi koiran osoittamaan aggressioon, vaikuttaa koiraan negatiivisesti ja tekee koirasta epävarman. Aggressiota työstettäessä tulee myös huomioida koiran alentunut oppimiskyky. Aggressiotyöskentelyssä liian kova henkinen paine, sekä hermostoon kohdistuva rasite estävät oppimisen. (Raiser 1984, 17.)

Reaktiivista aggressiota vahvistamalla koira oppii toimimaan aktiivisesti. Aktiivinen aggressio tarkoittaa, että koira on aktiivinen omasta aloitteesta ja halustaan ja aktiivisessa aggressiossa koira on itsevarma, voimakas ja dominoiva maalimiestä kohtaan. (SPL Maalimiesteoria 2019, 12.)

Kuva 2. Koiran aggressiokäyttäytyminen. (Kuva: Jaakko Koivunen)

Mackenzie käsittelee koiran aggressiota kirjassaan *K9 Decoys and aggression*. Mackenzie kertoo, että monet maalimiehet ja koiranohjaajat käyttävät väärin termiä vietti. Vietin sijasta tulisi käyttää sanaa motivaatio. Aggressio on yksinkertaisesti käyttäytymistä, eikä sitä aja mitkään voimat tai vietit. Aggressioon, niin kuin moneen muuhun käyttäytymiseen vaikuttaa neljä päätekijää: geenit, kemia, varhaiskokemukset ja aikuisoppiminen. Käyttäytymistä, jota kontrolloi geenit, kutsutaan vaistoiksi tai vaistonvaraiseksi käyttäytymiseksi. Hyvänä esimerkkinä tässä on vastasyntynyt nisäkäs, joka alkaa itse imemään nisää. Vastasyntyneen ei tarvitse oppia tätä muualta, vaan se tapahtuu spontaanisti. Geenien takia eläin kokeilee tiettyä käytöstä ja sen käyttäytymisen seurauksia. Se opitaanko ja toistetaanko käytöstä, riippuu siitä, vapautuuko käytöksen johdosta dopamiinia. Eläimet kokevat dopamiinin vapautumisen palkitsevana ja niin viehättävänä, että ne yrittävät toistaa käytöstä joka siihen johti. (Mackenzie 2015, 43-56.)

Kemian osalta aivojen välittäjäaineen konsentraation tiedetään vaikuttavan aggression tasoon. Koirat, joilla on matalammat serotoniinitasot näyttävät enemmän aggressiota, myös hormonit vaikuttavat koiran aggressioon. (Mackenzie 2015, 43-56.)

Koiran ollessa 4-12 viikon ikäinen, syntyy varhaiskokemukset. Sinä aikana opitut kokemukset määrittelevät koiralle sen mitkä asiat ovat normaaleja elämässä loppuelämän ajan. Asiat, joista koira oppii tuona aikana tykkäämään, tulevat olemaan mukavia asioita myös loppuelämän ajan. Sama pätee asioihin, joita koira oppii pelkäämään tuona aikana. (Mackenzie 2015, 43-56.)

Aikuisiän oppiminen vaikuttaa myös käyttäytymiseen. Siihen kuuluu klassinen ja operantti ehdollistaminen, piilevä oppiminen, sekä tottuminen. Koiran aggressio on jaettavissa yhteensä 14 eri muotoon. 10 näistä ovat tunnepitoisia: Reviiri, kivun aiheuttama, pelon aiheuttama, urostenvälinen, sosiaalinen (dominanssi), suojeleva, äidillinen, opittu, uudelleenohjattu ja ärtyisä. 4 ovat ei tunnepitoisia: seksuaalinen, saalistus, leikki ja tuntematon. (Mackenzie 2015, 43-56.)

4.3 Puolustusvietti eli reaktiivinen aggressio

Puolustusvietti, eli reaktiivinen aggressio on aggressiovietin alainen (Raiser 1984, 10). Puolustusvietti kehittyy jokaisella koiralla yksilöllisesti. Puolustusvietti ilmaantuu koiralle noin vuoden ikäisenä ja kehittyy valmiiksi noin 2-3 vuotiaana. (Mujunen 2009, 121.) Puolustusvietti ei ole sidottu ärsykespesifiseen tai toimintaspesifiseen kylläntymiseen. Puolustusvietti on siis aina aktivoitavissa. Avainärsykkeenä puolustusvietille toimii mikä tahansa uhka, oli se sitten fyysinen tai psyykinen avoin aggressio. Käytännössä koiran puolustusvietti toimii esimerkiksi näin: Maalimies lähestyy koira uhkaavasti, koira reagoi haukkumalla, murisemalla tai puremalla, jolloin maalimies perääntyy ja juoksee karkuun. Kun uhka on koiran ansiosta poistettu, on koira saavuttanut viettipäämääränsä, joka on rauha. (Raiser 1984, 10.)

Viettipäämäärän eli rauhan koira voi saavuttaa kahdella eri tapaa, saamalla uhkaajan lopettamaan uhan tuottamisen tai karkottamalla uhkaajan pois omasta vaikutuspiiristä. Se kuinka paljon uhkaa tarvitaan laukaisemaan koirassa puolustuskäyttäytymistä, riippuu täysin koiran henkisistä ominaisuuksista. (Mujunen 2009, 118.) Kun koulutuksessa vahvistetaan koiran reaktiivista aggressiota, koira saadaan itsevarmaksi, vahvaksi ja haastamaan maalimiestä. Maalimiehen tulee lukea tarkkaan koiran reagoitua ja mitoittaa ärsykkeet ja etäisyys sen mukaan, jotta koiran itsevarmuus kehittyy, eikä koira ylikuormitu ja siirry väistämiskäyttäytymiseen. (SPL Maalimiesteoria 2019, 12.) Maalimiehen ei ole vaikea karkottaa koira, jonka puolustusviettiä aletaan työstämään, mutta haastavaa on saada heikommasta koirasta rakennettua rohkea ja itsevarma koira (Gerritsen & Haak 2014, 144-145). Jos koiran aggressioita aletaan työstämään liian nuorena, se voi tuhota koiran hermorakenteen, sekä koirasta voi tulla epävarma ja epäluotettava (Romppainen 2007, 189). Puolustusvietin työstäminen ja pakotteiden käyttäminen, niin ohjaajan kuin maalimiehen osalta kuormittavat koiran hermostoa merkittävän paljon ja monia koiria on sillä pilattu, erityisesti väärän kunnianhimon ja ymmärtämättömyyden vuoksi. (Raiser 1984, 23.)

Kuva 3. Koiran aggressiokäyttäytyminen. (Kuva: Jaakko Koivunen)

Puolustusvietti näkyy koiran aggressiivisena käyttäytymisenä (Mujunen 2009, 118). Kuvissa 2 ja 3 esimerkit koiran aggressiivisesta käyttäytymisestä. Aggressiivinen tai puolustuskannalla oleva koira on ryhdikkäästi ylhäällä, nojaa eteenpäin näyttääkseen suuremmalta ja nostaa niskakarvojaan pystyyn. Häntä on ylhäällä liikkumatta ja korvat ovat pystyssä osoittaen eteenpäin. Koira irstää kuono rypyssä ja saattaa paljastaa hampaansa. Koiralla on suora ja tiivis katsekontakti. (Hoffmann 1999, 54.) Aggressiivinen koira usein myös haukkuu tai murisee (Moore 2012, 178). Ennen puolustuskäyttäytymistä koira voi olla tarkkaavainen kohdetta kohti. Tarkkaavaisella koiralla ruumiinosat ovat ylhäällä ja nojaavat eteenpäin. Pää ja korvat ovat ylhäällä ja suuntaavat eteenpäin, pää voi myös nojata hieman eteenpäin. Katse on tarkkaavainen ja koira saattaa nostaa toista etutassuaan. (Hoffman 1999, 51.) Koiran häntä voi olla myös koholla (Kaimio 2007, 151).

4.4 Väistämiskäyttäytyminen

Väistämiskäyttäytyminen on jaoteltavissa kahteen eri alueeseen, aktiiviseen ja passiiviseen väistämiskäyttäytymiseen (SPL Maalimiesteoria 2019, 12). Avainärsykkeinä toimii puolustuskäyttäytymisen tavoin fyysinen tai psyykinen uhka tai avoin aggressio. Esimerkiksi tuijottaminen on yksi tapa uhata koiraa. Eläimet tulkitsevat keskinäisessä kanssakäymisessään suoran katseen kohdentamisen uhkaavaksi ja vihamielisyyden ilmaisuksi. Väistämiskäyttäytymisessä on havaittu seuraavanlaisia piirteitä: pako,

väistäminen, suojautuminen, piiloon ryömiminen tai luopuminen jostain jo alkaneesta toiminnasta. (Raiser 1984, 11.) Viettipäämääränä väistämiskäyttäytymisessä on sama kuin puolustusvietissä, rauhan saavuttaminen (SPL Maalimiesteoria 2019, 12). Maalimiehen ei tule ikinä uhata koiraa liian itsevarmasti, vaan maalimiehen tulee sekoittaa uhkaamiseen sopivassa suhteessa hyökkäyksen ja pelon piirteitä. Mitä epävarmemmin maalimies uhkaa koiraa, sitä paremmin koiran puolustuskäyttäytyminen varmistuu. (Raiser 1984, 12.)

Väistämiskäyttäytyminen voi ilmetä ahdistuneena, stressaantuneena tai pelokkaana elekielenä. Ahdistunut/stressaantunut koira läähättää, eikä pysty katsomaan ahdistuksen aiheuttajaa kohti. Korvat ovat alhaalla ja osoittavat taakse. Koira saattaa olla kyyryssä ja häntä koipien välissä. Koira voi myös mennä maahan ja kääntyä selälleen, joskus koira voi myös virtsata ollessaan ahdistunut. (Hoffman 1999, 59.) Ahdistus tai stressi voi ilmetä myös huulien lipomisena, haukotteluna, täriseisenä tai vinkumisena (Moore 2012, 179). Pelokkaalla koiralla on paljon samoja eleitä, kuin ahdistuneella/stressaantuneella koiralla. Pelokkaalla koiralla korvat ovat myös taaksepäin alhaalla, häntä on alhaalla tai jalkojen välissä. Koira voi olla kyyristyneenä ns. pakovalmiudessa. Pelokas koira joko pakenee, tai jäähmettyy. Pelokas koira voi myös irvistellä ja osoittaa puolustautumisen eleitä. (Moore 2012, 182.) Jos pelokas koira ei osoita lainkaan aggressiota, se yrittää tehdä itsensä mahdollisimman pieneksi. Erittäin säikähtänyt koira voi kääntää katseensa täysin pois pelon aiheuttajasta. (Hoffman 1999, 58.)

4.5 Taistelutahto

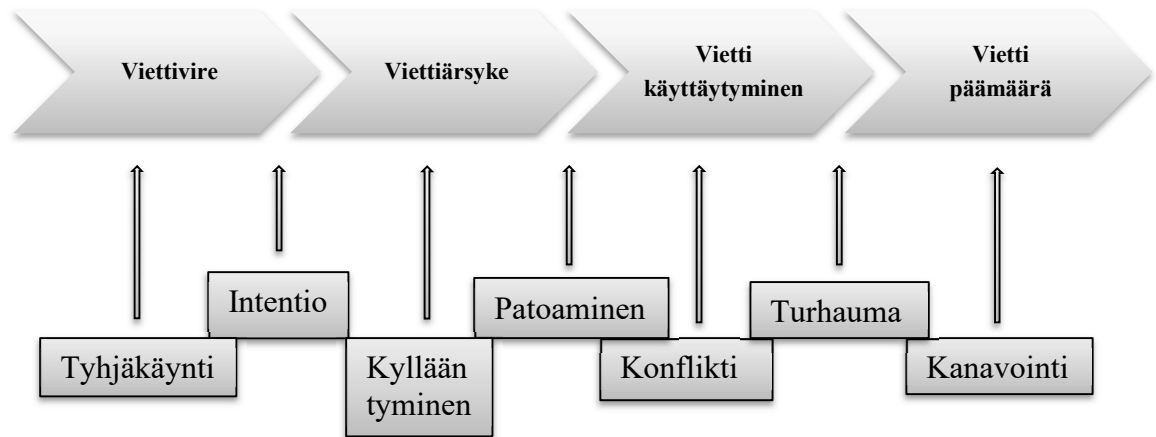
Taistelutahto pohjautuu koiran saalisviettiin. Taistelutahdolla tarkoitetaan koiran kykyä kamppailla maalimiehen kanssa. Raiserin omien arvioiden mukaan kaikki hänen näkemänsä koirat, joilla on erinomainen taistelutahto, omaavat myös erinomaisen saalisvietin. Tärkeä osa koiran taistelutahdossa on myös sosiaalinen aggressio. Jotta koiran taistelutahtoa voidaan parantaa, tulee kehittää ensin koiran saalisviettiä ja toiseksi sen puolustustahtoa. Koiran tulee siis oppia miten se saavuttaa taistelun avulla saaliin itselleen ja miten se tämän jälkeen voi puolustaa saalistaan. Kokemusten myötä koiran tulisi oppia kestämään maalimiehen uhkaukset ja pelottelut. (Raiser 1984, 19.) Taistelutahto kertoo koiran halusta olla antamatta periksi. Suuren taistelutahdon omaava koira pystyy toimimaan väsyneenä, rankoissa olosuhteissa, monenlaisissa ympäristöissä ja suuren paineen alla. (Mujunen 2009, 99.)

4.6 Viettilaatikko

Vietti	Saalisvietti	Laumavietti	Väistäminen		Aggressio	
			Aktiivinen	Passiivinen	Aktiivinen	Reaktiivinen
Viettiärsyke	Liike	Laumanjohtajan epäsuosioon joutuminen	Uhka, kuormitus	Uhka, kuormitus	Synnynnäinen, opittu puolustusvietin vahvistamisen kautta, konfliktin tai turhauman kautta syntynyt	Uhka, kuormitus
Vietti-käyttäytyminen	Saalistaminen	Miellyttäminen	Uhanväistäminen	Toiminnan keskeyttäminen	Aggressiivisuus	Reaktiivinen aggressiivisuus
Viettipäämäärä	Saaliin kiinnisaaminen	Laumanjohtajan suosioon pääseminen	Uhanväistyminen	Uhanväistyminen	Aggressiivisuus	Uhanväistyminen
Edut	Oppiminen mahdollista	Aina aktivoitavissa	Aina aktivoitavissa	Aina aktivoitavissa	Aktiivinen vietti	Aina aktivoitavissa
Haitat	Kylläntyyvä vietti	Oikea-aikainen hyväksyntä haastava	Uhkana passiivisuus	Passiivisuus	Alentunut oppiminen	Sama ärsyke väistämisen kanssa

Taulukko 1. Viettilaatikko.

5 KÄSITTEET SUOJELUKOULUTUKSESSA

5.1 Kanavointi

Kanavoinnilla tarkoitetaan koiran viettienergian siirtämistä viettialueelta toiselle viettialueelle (Kokkonen Nd, 5). Koiran hermorakenne on olennainen asia kanavoinnissa, hermorakenteen avulla koira siirtää viettienergian alueelta toiselle. Mitä vahvempi hermorakenne koiralla on, sitä nopeammin koira pystyy vaihtamaan viettialueelta toiselle. Heikompi hermorakenne tarkoittaa siis sitä, että koira siirtää viettienergian alueelta toiselle hitaammin. (SPL Maalimiesteoriat 2019, 4.)

Esimerkkinä koira, jolla on vahva hermorakenne, siirtää aggressiosta kumpuavan voiman ja energian suoraan saalisalueelle. Eli koira kanavoi aggressiosta saamansa voiman vahvaan ja rauhalliseen puruotteeseen. Heikon hermorakenteen omaava koira ei ehdi tai pysty siirtämään aggressiotaan saalisalueelle, jolloin koira puruotteessa vielä osittain aggression puolella ja tästä syystä koiran ote on rauhaton ja koira voi kuormittua puruotteessa. (Kokkonen Nd, 5.) Kuvio 1 havainnollistaa koiran kanavointia.

Kuvio 1. Koiran hermorakenteen merkitys kanavoinnissa.

1. Heikko hermorakenne

2. Vahva hermorakenne

5.2 Patoaminen

Toimintaa, jossa koiran viettivire nousee, mutta koira ei pääse purkamaan tätä viettivirettä viettikäyttäytymiseen kutsutaan patoamiseksi. Koiran viettivire siis nousee, mutta koira ei pääse purkamaan viettivirettä joko oman päätöksen tai ohjaajan käskyn vuoksi. Kun koira pääsee purkamaan tämän viettienergian, sen viettivire on korkeammalla. (Kokkonen Nd, 1.) Patoamisen tavoitteena on lisätä viettienergiaa ja aggressiota (SPL Maalimiesteoriat 2019, 3). Ohjatun patoamisen aikana koiran pään sisässä tapahtuu konflikti, eli kaksi vastakkaista viettiä on yhtä aikaa voimassa. Eli koira haluaa päästä purkamaan viettivirensä viettikäyttäytymiseen, mutta koira ei päästetä. Konflikti kasvattaa nimenomaan aggressiota. (Kokkonen Nd, 1.)

5.3 Turhauma

Turhauma syntyy, kun koira on viettikäyttäytymisessään, mutta ei pääse viettipäämäärään. Turhaumassa koiralla on voimassa sisäinen viettivire, viettiärsyke ja viettikäyttäytyminen, mutta koira ei pääse tai sitä ei päästetä viettipäämäärään, jolloin koira turhautuu. Se kuinka nopeasti koira turhautuu, riippuu koiran ärsykekyvynsä. (Kokkonen Nd, 4.) Turhauma kasvattaa koiran aggressiivisuutta (SPL Maalimiesteoriat 2019, 3).

5.4 Konflikti

Koiran joutuessa kahden vietin alaiseksi samaan aikaan, koiralle syntyy konflikti, eli viettiristiriita (Kokkonen Nd, 2). Konfliktitilanteissa koiran hermosto joutuu kovan rasituksen alaiseksi. Se kuinka paljon koiran hermosto kestää tätä rasitusta, riippuu koiran hermorakenteesta. Aggressio ja väistämiskäyttäytyminen on yksi yleisimmistä konfliktin muodoista. Usein koirat, joiden elimistö tai hermosto vaurioituu, ovat niitä, joita koulutetaan puolustusvietin kautta. Kun puolustusvietin varaan koulutetun koiran on tarkoitus käydä kiinni maalimieheen, ollaan jatkuvasti konfliktitilanteen heräämisalueella. Kun konfliktitilanne on käynnissä liian pitkään, siitä tulee kestävä kuorma koiralle ja johtaa hermostolliseen ylikiihottumiseen. Seurauksena tästä voi olla ahdistus, kontaktihäiriöt, suvunjakamiskyvyn katoaminen, seksuaaliset käytöshäiriöt, sisäsiisteydestä luopuminen, pahantapaisuus jne. Ja nämä saattavat jäädä pysyviksi neuroottistyyppisiksi käytöshäiriöiksi. Konfliktitilanne näkyy pääosin kolmella eri tapaa, ambivalentti -, uudelleen orientoivana - tai ylilyöntikäyttäytymisenä. (Raiser 1984, 21-23.) Hyvänä puolena konfliktitilanteessa on se, että se nostaa viettiä ja aggressiivisuutta (SPL Maalimiesteoriat 2019, 3).

Konfliktitilanne voi ilmetä koirasta haukotteluna, vapisemisena, kuolaamisena, ravaamisena, alustan tai jonkin muun raapimisena, vinkumisena, ulostamisena, oksentamisena. Usein koirat nostavat jalkaansa virtsatakseen tai menevät makaamaan epämiellyttävään asentoon ja näyttävät siltä kuin haluaisivat levätä. (Raiser 1984, 22.)

”Maalimiehen ja ohjaajan taholta tulevat pakotteet ja puolustusvietin hyväksikäyttö sekä niiden kytkeminen toisiinsa merkitsee koiralle merkittävää hermoston kuormittumista, ja jo monet koirat on näin pilattu – yksinomaan koiraharrastajan väärän kunnianhimon ja ymmärtämättömyyden vuoksi” (Raiser 1984, 23).

5.4.1 Ambivalentti käyttäytyminen

Konfliktitilanne voi näkyä ambivalenttina käyttäytymisenä. Ambivalentti käyttäytymisessä koiran käytöksessä ilmenee kahta eri viettikäyttäytymistä samaan aikaan. Yleisimmin tämä ilmenee työstettäessä puolustusviettiä. Koiran käytös voi olla samaan aikaan mahtailevaa ja alistuvaa. (SPL Maalimiesteoria 2019, 3.)

5.4.2 Uudelleen orientoiva käyttäytyminen

Toinen konfliktin esiintymismuoto on uudelleen orientoiva käyttäytyminen. Uudelleen orientoivassa käytöksessä koiralla on konflikti, joka johtuu usein reaktiivisen aggression ja väistämiskäyttäytymisen ollessa vastakkain. Käytös ilmenee usein suojelutyöskentelyssä, kun ohjaaja pakottaa koiraa suojelussa ja pakote herättää koirassa puolustus- ja väistämiskäyttäytymistä. Koira ei kuitenkaan ilmennä konfliktin synnyttämää aggressiota ohjaajaan, vaan tilanteen rautessa purkaa tämän aggression maalimieheen. (Kokkonen Nd, 3.)

5.4.3 Ylilyöntikäyttäytyminen

Kolmas konfliktin esiintymismuoto on ylilyöntikäyttäytyminen. Ylilyöntikäyttäytymisessä koiralla on kaksi yhtä voimakasta viettiä vastakkain, jotka salpaavat toisensa, eikä kummankaan vietin viettikäyttäytyminen ei toteudu. Tilalle tulee kolmas, tilanteeseen kuulumaton käyttäytyminen. (SPL Maalimiesteoria 2019, 3.)

5.5 Tyhjäkäynti

Koiran käyttäytymistä kutsutaan tyhjäkäynniksi silloin, kun koiran viettivire nousee liian korkeaksi ja koira siirtyy viettikäyttäytymiseen, vaikka ulkoista viettiärsykettä ei ole. Tämä toiminto suojelee koiran hermorakennetta. (SPL Maalimiesteoria 2019, 4.)

5.6 Kylläntyminen

Kylläntyminen tarkoittaa sitä, kun koira ei enää kiinnosta jokin ärsyke tai toiminto. Eli koira turtuu, väsyä tai menettää kiinnostuksensa. Kylläntyminen on jaoteltavissa toimintaspesifiseen- ja ärsykespesifiseen kylläntymiseen. Toimintaspesifisessä kylläntymisessä nimensä mukaan koira kylläntyy johonkin toimintaan, ja koira ei enää myöhemminkään kiinnosta kyseinen toiminta. (Kokkonen Nd, 8.) Ärsykespesifisessä kylläntymisessä koira kylläntyy ärsykkeeseen ja tästä syystä koiran viettivire ei nouse, eikä viettikäyttäytymistä tapahdu. Myöhemmin sama ärsyke saa koiran kuitenkin reagoimaan. (SPL Maalimiesteoria 2019, 4.)

5.7 Ärsykekynnys

Ärsykekynnysellä tarkoitetaan sitä ärsykemäärää, jonka koira tarvitsee siirtyäkseen viettikäyttäytymiseen (SPL Maalimiesteoria 2019, 3). Ärsykekynnys liittyy koiran terävyyteen ja hermoihin. Terävä koira reagoi herkästi ympärillä tapahtuviin asioihin ja siitä saa rauhattoman kuvan. Vahvahermoinen koira pystyy rauhoittumaan esimerkiksi ennen suojeluharjoitusta ja sen jälkeen. (Kokkonen Nd, 6.)

5.8 Intentio

Tilannetta, jossa ulkoinen viettiärsyke ei nosta koiran sisäistä viettivirettä sille tasolle, että koira siirtyisi viettikäyttäytymiseen, kutsutaan intentioksi. Tässä tilanteessa koira yrittää reagoida, mutta koira ei ole siihen sisäisesti valmis. (SPL Maalimiesteoria 2019, 4.)

6 KOIRATYYPIT

Voimankäyttöön koulutettavat rodut ovat poliisissa saksanpaimenkoiria ja belgianpaimenkoira malinoiseja (Poliisiammattikorkeakoulu, Luettu 2.10.2019b). Samat rodut edustavat myös valtaosaa suojelukokeiden osallistujista Suomessa (Mujunen 2009, 121). Belgianpaimenkoira malinois on palveluskoirakokeissa menestynyt rotu ja sillä on voimakas saalisvietti. Saksanpaimenkoirat omaavat vahvan saalisvietin, sekä puolustusvietin (Mujunen 2009, 16.)

Saksanpaimenkoirien jalostustavoitteena on kaksiviettisyys, eli saalisvietin ja puolustusvietin täydellinen tasapaino. Malinoisin viettirakenne poikkeaa saksanpaimenkoirasta siinä, että malinoisin voima tulee pääosin korostuneesta saalisvietistä. Malinoisin aggressio tulee usein saalisturhaumasta ja tämä on luonteeltaan hieman erilainen kuin puolustusvietin aggressio. (Mujunen 2009, 119.)

Kuva 4. Vasemmalla saksanpaimenkoira ja oikealla belgianpaimenkoira malinois. (Kuva: Jaakko Koivunen)

Koirien käyttäytymiseen vaikuttavat perintötekijät ja ympäristötekijät. Puhuttaessa koiran tyypistä, tarkoitetaan perintötekijäpuolta koiran käyttäytymisessä. (SPL Maalimiesteoria 2019, 6.) Koirat jaotellaan saalispainotteisiin (A-tyyppi), aggressiopainotteisiin, sekä 2-viettisiin koiriin (B-tyyppi). Tämän jaottelun lisäksi vaikuttaa monia muita tekijöitä, esimerkiksi terävyys/vahvahermoisuus, pehmeys/kovuus, passiivisuus/aktiivisuus, viettivoima, itsevarmuus, kuormitettavuus ja dominoivuus. (Kokkonen, 6-8.)

6.1 Saalispainotteinen koira

Koiria, jotka ovat saalispainotteisia, kutsutaan Helmut Raiserin mukaan myös A-tyypin koiriksi. Puolustusärsykeisiin nuori saalispainotteinen koira vastaa usein saaliskäyttäytymisellä, paitsi jos puolustusärsyke on liian voimakas, saalispainotteinen koira vastaa siihen tyypillisesti väistämiskäyttäytymisellä. Nuori saalispainotteinen koira kuitenkin harvemmin osoittaa puolustuskäyttäytymistä eli reaktiivista aggressiota.

A-tyypin koirille aggressio rakennetaan usein turhauman tai konfliktin kautta. A-tyypin koiraa harjoitetaan nuorena vähemmän ja odotetaan, että koiran aggressio saadaan myös avattua. Nuoren koiran pelkkä saalisalueen harjoittaminen voi nostaa saalisvietin liian vahvaksi ja ehkäistä aggression kehittämisen. (Kokkonen, 6-7.)

6.2 Aggressiopainotteinen koira

Aggressiopainotteiset koirat reagoivat herkästi aggressiivisella käytöksellä, mutta harvemmin haluavat purra. Erityisesti reviirin puolustaminen on tyypillistä aggressiopainotteiselle koiralle ja omalla reviirillä ne ovat voimakkaita ja itsevarmoja, mutta reviirin ulkopuolella käytös on epävarmempaa ja heikompaa.

Aggressiopainotteinen koira keskittyy harjoituksissa usein pelkästään maalimieheen, eikä hihaan ja pureminen koiralle on vaikeaa. Aggressiopainotteisilla koirilla on usein vaikeuksia vaihtaa viettiä saalisalueelle ja tästä syystä saalisalueen vahvistaminen on todella tärkeää. Saalisalue tulee vahvistaa lähes poikkeuksetta, eli antaa koiran purra, kun se kääntyy saalisalueelle. Aggressiopainotteisten koirien harjoituksissa edetään kanavoinnin kehittymisen myötä. Koiraa kuormitetaan aggressiolla vain sen verran, kun se pystyy kanavoimaan saalisalueelle. Aggressiopainotteisen koiran harjoittamisessa tulee varoa ylilyöntejä, sillä niiden johdosta koiran koulutustaso voi laskea merkittävästi. (Kokkonen, 7.)

6.3 Kaksiviettinen koira

Kaksiviettiset eli B-tyypin koirat osoittavat jo nuorena saalis-, sekä aggressiokäyttäytymistä. Parhaaseen lopputulokseen B-tyypin koirilla päästään usein vahvistamalla puolustusviettiä eli reaktiivista aggressiota. (Kokkonen, 7.) Kaksiviettisen koiran harjoitukset etenevät samankaltaisesti kuin aggressiopainotteisilla koirilla. Kaksiviettisiä koiria voidaan harjoittaa

usein. Tavoitteena harjoituksissa on kehittää koiran molempia viettialueita tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. (SPL Maalimiesteoria 2019, 6.)

7 PRODUKTI

7.1 Tiedon hankinta

Aloin etsimään materiaalia toiminnallista opinnäytetyötä varten aiheen suunnitteluvaiheessa. Minulla oli muutama lähde valmiina oman maalimieskoulutukseni johdosta. Selvitin eri lähteitä poliisiammattikorkeakoulun kirjastosta, internetistä, sekä kokeneilta maalimiehiltä. Kävin myös poliisikoiralaitoksella haastattelemassa henkilöä, joka vastaa maalimiesten, sekä koirien voimankäytön kouluttamisesta ja keskustelin aiheesta muutaman poliisin maalimiehen kanssa. Lähteitä etsiessäni löysin koulun kirjastosta muutamia kirjoja, joissa käsitellään koiran viettiteoriaa. Osassa kirjoista viettiteoriaa käsiteltiin kriittisesti, mikä oli hyvä myös työn raporttia varten.

Helmut Raiserin Suojelukoira – Palveluskoiran kouluttaminen suojelutehtävään 1984, oli teos, joka tuli vastaan todella usein etsiessäni lähteitä viettiteoriasta, sekä maalimieskoulutuksesta. Löysin myös internetistä lähteitä, joissa käsitellään viettiteoriaa ja koulutuksen käsitteitä. Näiden lähteiden osalta varmistin tekijöiden kirjoittajat, jotta pystyin arvioimaan lähteen luotettavuutta.

Poliisiammattikorkeakoulun kirjastosta löysin erittäin hyvin lähteitä, joissa käsitellään koiran koulutusta, käyttäytymistä ja myös viettiteoriaa. Kirjastosta löysin myös lähteitä, missä käsitellään viettiteoriaa kriittisesti, sekä tieteellisesti tutkittua tietoa koiran käyttäytymisestä.

Kehitin lähteiden perusteella työlle teoriapohjan, jota käytin produktin pohjana. Käytin useita lähteitä, joissa käsitellään aihetta useammasta eri näkökulmasta. Tuotin produktiin kohtuullisen tiiviin, mutta kattavan teoriapohjan, joka on aiheeseen vasta tutustuvalla helposti ymmärrettävissä.

7.2 Produktin sisältö

Pohdin produktin sisällön rakennetta, sekä ulkoasua omien kokemusteni perusteella ja tarkastelin oppimateriaalin tekemistä varten tehtyjä ohjeita internetistä. Teokset, joissa viettiteoriaa käsitellään ovat olleet mielestäni todella pitkiä, teksti on ollut monimutkaista ja viettikäyttäytymistä on kerrottu esimerkein, joissa on käytetty susia tai muita eläimiä.

Suunnittelin rakenteen johdonmukaiseksi ja ulkoasun kiinnostavaksi, sekä produktin tekstin niin, että siinä on korostettu avainsanoja. Halusin, että teksti on helppolukuista ja ymmärrettävää henkilöille, joilla ei ole välttämättä aiempaa kokemusta tai tietoa kyseisestä aiheesta. Havainnollistin tekstiä valokuvoin, sekä taulukoin. Produktissa on kattavasti tietoa viettiteoriasta, koiran eri vieteistä, sekä koulutuksessa käytettävistä käsitteistä. Produktin kuvat otti ammattikuvaaja. Kuvissa on käytetty minun omaa saksanpaimenkoiraani ja kolmea belgianpaimenkoira malinois rotuista virkakoiraa. Kuvissa oli avustamassa minun maalimiesohjaajani.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön aloitusvaiheessa aiheen valinta oli selkeä. Päätin tehdä opinnäytetyön poliisikoiriin liittyvästä aiheesta, sillä koiranohjaajan, sekä maalimiehen työ ovat minulle uratavoitteita. Harrastan oman koirani kanssa suojelua, sekä olen saksanpaimenkoiraliitossa maalimiesoppilaana, joten lopullinen aihe syntyi sitä kautta. Halusin tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, jonka tuotoksena oli maalimiesoppilaan teoriapaketti.

Opinnäytetyö oli projektina todella opettavainen. Työn tekemisessä oli haasteita ja se vei runsaasti aikaa, mutta itse olen tyytyväinen lopputulokseen. Suurimpana haasteena opinnäytetyössä oli minun mielestäni lähteiden löytäminen, erityisesti luotettavien lähteiden löytäminen. Maalimiesoppilaan teoriapakettissa käsittelin viettiteoriaa, joka on mielipiteitä jakava aihe, sekä koulutuksessa käytettyjä käsitteitä.

Yritin olla lähteiden osalta mahdollisimman lähdekriittinen ja miettiä tarkkaan mitä lähteitä työssäni käytän. Internetistä löydettyistä lähteistä käytin kirjoituksia, jotka ovat tunnettujen henkilöiden kirjoittamia. Internetistä löytämäni lähteet olivat pääsääntöisesti ihmisten, jotka ovat kirjoittaneet myös palveluskoira aiheisia kirjoja tai he ovat tunnettuja maalimiehiä, joilla on tunnustusta osaamisestaan niin Suomessa, kuin kansainvälisissä kilpailuissa. Olen kiinnittänyt myös huomioita siihen, että referoidessa tekstiä, en muokkaa sen sanomaa. Olen pohtinut työni luotettavuutta rakentaessani produktia. Olen raportissa maininnut viettiteorian olevan ristiriidassa tutkitun tiedon kanssa, sekä kertonut miksi viettiteorian pätevyys on kumottu tutkijoiden toimesta. Silti käytän viettiteoriaa produktissani. Tämä on eettisesti minulle haastava kysymys.

Toiminnallinen toteutustapa opinnäytetyöhön oli mielestäni hyvä, sillä tavoitteena oli saada nimenomaan teoriapaketti, josta löytyy maalimiesoppilaalle tarvittava tieto koulutuksen alkua varten. Oman maalimieskoulutukseni alussa minulla oli useita eri tiedostoja, lehtisiä ja yksi kirja, josta minun piti etsiä tietoa. Tämä kirja, johon koulutus perustuu, on noin 35 vuotta vanha ja sen huomaa myös kirjoituksesta. Työssäni halusin kaiken tämän tiedon tiivistettynä samojen kansien väliin, josta se on selkeästi luettavissa ja ymmärrettävissä.

Rajasin työstäni pois kokonaan koiran kouluttamisen, sekä koirien oppimisteoriat. Tarkoitus työssä oli keskittyä vain viettiteoriaan ja koulutuksen käsitteisiin. Keskustellessa työstäni maalimiesten kanssa, minulle ehdotettiin lisäämään työhön myös koirien elekieltä eri

viettikäyttäytymisessä. Omista lähteistäni en löytänyt suoraa kuvausta koiran eleistä eri viettikäyttäytymisissä, joten se jäi hieman suppeaksi. Tämän kaltaisessa teoriapaketissa olisi mielestäni hyvä olla tarkempi kuvaus koiran elekielestä ja siitä, miten tunnistaa koiran käytöstä suojeluharjoituksissa. Viettiteorian sain mielestäni avattua työhön selkeästi ja viettiteoriaan löysin myös useampia lähteitä. Käsittelin viettiteoriaa opinnäytetyössä kriittisesti ja etsin tieteellisistä teoksista tietoa. Perustelin työssäni miksi viettiteoriaa ei pidetä tieteellisestä näkökulmasta pätevänä, mutta miksi sitä silti koulutuksessa käytetään. Koulutuksessa käytettävien käsitteiden osalta lähteet supistuivat huomattavasti.

Produktista tuli hieman laajempi mitä minä ensin alustavasti suunnittelin. Produktiin tuottamaa tietoa en kuitenkaan halunnut lähteä karsimaan liikaa, joten päätin tehdä produktista suunniteltua pidemmän. Produktissa olisi voinut olla myös enemmän kuvia, taulukoita ja esimerkkejä, joilla olisi voinut havainnollistaa aihetta paremmin.

Mielestäni työ lisää myös tietoisuutta maalimiehistä. Monet ihmiset eivät tiedä mikä, tai kuka on maalimies ja mitä se tekee ja kuinka iso rooli maalimiehellä on, kun koiraa koulutetaan suojeluun/voimankäyttöön. Maalimiehistä on muutenkin erittäin vähän tietoa saatavilla, enkä tiedä miksi. Yleisesti poliisikoirista, poliisikoiralaitoksesta, sekä koiranohjaajista löytyy tietoa, sekä koulutuksesta ja sen vaatimuksista. Maalimiehistä, tai maalimieskoulutuksesta, eikä koulutuksen vaatimuksista löydy tietoa. Toivon, että tämän opinnäytetyön kautta aiheesta kiinnostuneet löytävät tietoa maalimieskoulutuksesta.

Viettiteorian ollessa mielipiteitä jakava, sekä ristiriidassa tutkitun tiedon kanssa, aiheesta olisi mielestäni hyvä tuottaa viettiteoriaan pohjautuva teoria, joka perustuu tutkittuun tietoon. Teoria, joka olisi silti yhdistettävissä viettiteorian pohjaan ja joka olisi helppo jalkauttaa nykyisille viettiteorian käyttäjille.

Aiempiä opinnäytetöitä ei aiheeseen liittyen ole, sekä kirjallisuuskin aiheesta on harvassa, joten minun mielestäni työlle on käyttöä. Esittelin ja keskustelin työstä ja sen tarpeellisuudesta useamman maalimiehen kanssa. Maalimiehet kertoivat teoriapaketin olevan laadukas. Sovin lähettäväni valmiin opinnäytetyön raportin, sekä produktin poliisikoiralaitoksen maalimieskouluttajalle ja hän aikoo arvioida sen mahdollista käyttöä harjoitusavustajakoulutuksen materiaalina. Teoriapaketti on kohdennettu maalimiesoppilaille, mutta tätä samaa teoriaa voi käyttää myös henkilöt, jotka kouluttavat omaa koiraa suojeluun tai voimankäyttöön.

9 LÄHTEET

Ahtola, Antti & Hirvioja, Vesa-Pekka & Kokkonen, Jari 2018: SPL-maalimiesten koulutusohje. Saksanpaimenkoiraliitto.

Luettavissa: <https://docs.google.com/viewer?url=http://www.spl.fi/liitto-alaosastot/asiakirjat/liitto-uusi/maalimiesten-koulutusohje/download?p%3D1> Luettu: 28.5.2019

Almgren, Katja 2017: Poliisikoira vaatii ohjaajaansa 24/7. Suomen poliisijärjestöjen liiton jäsenlehti 2017:2, 11-17.

Luettavissa: https://www.spjl.fi/files/3103/POLIISI_OIKEUS_0217-WWW-HQ.pdf Luettu 16.12.2019

Cecil, Leonard 2015: Drive: Where it came from. Where it's gone to. What now?

Luettavissa: http://www.auf-den-hund-gekommen.net/-/paper3_files/drive_1.1.pdf Luettu 12.11.2019.

Gerritsen, Resi & Haak, Ruud & Prins, Simon 2013: Koiran käyttäytymisen perusteet. Sitruuna kustannut Oy.

Gerritsen Resi & Haak Ruud 2014: K9 Schutzhund training, A Manual for IPO Training through Positive Reinforcement, toinen painos. Library and Archives Canada Cataloguing in Publication.

Hoffman, Matthew 1999: Koiran elekieli. BPN Communications.

Hormila, Ilkka & Romppainen, Päivi 2019: Tunnistusetsintäkoirat, koiran kouluttaminen ihmisen ominaishajun tunnistamiseen ja etsintään. Art House Oy.

Kaimio, Tuire 2007: Koirien käyttäytyminen. WSOY, Helsinki.

Kokkonen, Jari. Viettiteoria. BC tuotanto. Sisäinen lähde. Luettu 30.10.2019

Korri, Juha 2010: Viettiseminaari. Luentoartikkeli.

Luettavissa: http://www.tamaon.com/artikkelitpdf/juhan_viettisemma.pdf Luettu 29.10.2019.

Korri, Susanna & Korri, Juha 2010: Tavoitteena huippukoira. Toinen painos. WSOY, Helsinki.

Kähkönen, Mika 2019: Poliisikoiralaitos, voimankäytönkouluttaja. Haastattelu 20.12.2019.

Mackenzie, Stephen 2015: K9 Decoys and aggression, A Manual for Training Police Dogs. Toinen painos. Brush Education Inc, Canada.

Moore, Arden 2012: Koirien elekieli. Global book publishing Pty Ltd.

Mujunen, Salme 2009: Saalisvietti koiraharrastuksessa. Koirataito SM. Jyväskylä.

Myyry, Mika & Karlamaa, Kirsi: Koiran otetyöskentely suojelussa.

Luettavissa: http://www.schutzhund.fi/article_koiranotetyoskentelysuojelussa.htm Luettu 26.5.2019.

Niemi, Mervi 2010: Koiran moottori – viettiä, vaistoa vai opittua käyttäytymistä. Canis 4/2010.

Luettavissa: <https://canislehti.fi/index.php?fdownload=file-vietti.pdf> Luettu 20.9.2019

Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoiralaitos.

Luettavissa: <https://www.polamk.fi/poliisikoirat> luettu 2.10.2019a.

Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoiranohjaajat.

Luettavissa: <https://www.polamk.fi/poliisikoiralaitos/poliisikoiranohjaajat> Luettu 16.12.2019c.

Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoirat.

Luettavissa: <https://www.polamk.fi/poliisikoirat> luettu 2.10.2019b.

Pärssinen, Piritta 2009: Tottelevaisuuskoulutuksen perusteet. Books on Demand GmbH, Helsinki.

Raiser, Helmut 1984: Suojelukoira – Palveluskoiran kouluttaminen suojelutehtävään. Julkaisija Suomessa SPKL/Leopold Öllerin rahasto

Romppainen, Päivi 2007: Vainun varassa, Suomalaisia poliisikoiria työssä. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Saksanpaimenkoiraliitto (SPL). 2019. IGP – Suojelu.

Luettavissa: <http://www.spl.fi/toiminta/koulutus/lajiesittelyt/ipo-suojelu> Luettu 26.5.2019.

Saksanpaimenkoiraliitto (SPL) 2019: SPL-Maalimiehet.

Luettavissa: <http://www.spl.fi/toiminta/koulutus/spl-maalimiehet> Luettu 12.12.2019.

Saksanpaimenkoiraliitto (SPL) 2019: SPL Maalimiesteria. Sisäinen lähde. Luettu 5.10.2019.

Suomen palveluskoiraliitto (SPKL) N.d. Suojelukoe (PASU), koulutustunnus IPG1-3.

Luettavissa: <https://www.palveluskoiraliitto.fi/lajit/palveluskoirakoelajit/suojelukoe-ipo.html> Luettu 26.5.2019.

Tervämäki, Kirsi 2002: Poliisikoiralaitos 1927-2002. Edita Prima Oy, Helsinki.

10 LIITTEET

Liite 1: Produkti

Liite 2: Haastattelu